

Redd Barna

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vår ref. #127238/1

Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Deres ref.

MOTTATT

Dato 25.02.2009

04 MAR 2009

Høring - forslag til endringer i lov av 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) og enkelte andre lover

Vi viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsbrev datert 19. januar 2009.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for samfunnsendringer gjennom å styrke holdninger, kunnskap og strukturer for gjennomføring og overvåking av barnets rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnerettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn, herunder asylsøkerbarn.

Redd Barna vil i dette høringsbrevet kommentere Arbeids- og inkluderingsdepartementets forslag til ny lovhjemmel for å gjennomføre høring av barn i utlendingssaker (jfr. pkt 6. Høring av barn).

Redd Barna er positive til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet ønsker å styrke høring av barn i utlendingssaker. Vi har likevel noen innvendinger og kommentarer til departementets forslag til lovens § 81 tredje til femte ledd. Vi ser det som uheldig at forslag til ny lovtekst og forskrift ikke leveres ut samtidig til høring. Det hadde vært mer konstruktivt å kunne se forslag til ny lovtekst i sammenheng med forslag til ny forskrift for gjennomføringen av høring av barn.

Barnets rett til å bli hørt

FNs konvensjon om barnets rettigheter pålegger partene å respektere og sikre rettighetene for ethvert barn innefor sin jurisdiksjon, uten diskriminering av noe slag og uavhengig av rase, hudfarge, kjønn, språk, religion, etnisk opprinnelse o.a.

Barnets rett til å bli hørt er i tillegg til å være nedfelt i en egen artikkel også ett av fire generelle prinsipper i barnekonvensjonen – og dermed gjennomgripende i forhold til de andre rettighetene. Barnets rett til å bli hørt, artikkel 12, skal gjelde i alle saker som gjelder barn, også i utlendingssaker.

I september 2006 holdt FN's komité for barnets rettigheter en "Day of General Discussion" (generell diskusjonsdag) om artikkel 12. På bakgrunn av denne dagen har barnekomiteen utarbeidet noen anbefalinger om anvendelsen av artikkel 12. I disse anbefalingene blir innvandrings-, asyl- og flyktningssaker nevnt spesielt. Det understrekes at barnets rett til å bli hørt i rettslig og administrativ saksbehandling skal gjelde i alle relevante settinger uten begrensninger, inkludert asylsøkende barn og flyktningbarn og barn som har vært ofre for væpnet konflikt og katastrofe.¹ Komiteen anmoder om at barns rett til å bli hørt gis særlig oppmerksomhet i innvandrings-, asyl- og flyktningssaker, ved at myndighetene sørger for at regler og praksis er i samsvar med kravene i generell kommentar nr. 6 om behandlingen av enslige og atskilte barn utenfor sitt opprinnelsesland (2005).²

Redd Barna mener at barnets rett til å bli hørt som et overordnet prinsipp må nedfelles i utlendingsloven og sikres i en lovhjemmel, i tillegg til forskrifter og retningslinjer. Dette vil understreke betydningen av at barnets rett til å bli hørt gjelder i alle saker på utlendingsfeltet, og samtidig ivareta ett av barnekonvensjonens andre prinsipp om ikke-diskriminering.

Samtidig som barnet har rett til å bli hørt vil barnets erfaringer og tanker bidra til å opplyse en sak og være et vesentlig virkemiddel i utredningen av barneperspektivet og vurderingen av det enkelte barnets beste. Imidlertid er det avgjørende at en høring av barnet gjennomføres på en måte som ivaretar barnets rett til beskyttelse og omsorg. Barnets deltakelse i en høring skal gjennomføres på barnets egne premisser. Redd Barna legger til grunn at formålet med høring av barn i utlendingssaker er å innhente barnespesifikke erfaringer som har betydning for saken, herunder barnets beste. Redd Barna erkjenner at høring av barn i denne type saker reiser særlige problemstillinger. Vi mener det er behov for økt barnefaglig kompetanse og styrkede ordninger rundt høring av barn.

Hovedprinsippet i lovteksten

Redd Barna foreslår at barnets rett til å bli hørt blir selve hovedprinsippet i lovteksten, og mener at lovteksten bør gi uttrykk for det samme som Barneloven § 30 og Lov om barneverntjenester § 6-3 første ledd. Redd Barna mener det generelle prinsippet som her kommer til uttrykk også gjelder i utlendingssaker. Vi erkjenner at utlendingssaker skiller seg fra sakstypene i barneloven og barnevernloven, ved at det i større grad kan være tvil om faktum. Dette kan imidlertid ikke være et argument for å svekke barnets rett til å bli hørt fra fylte 7 år og yngre barns rett der de er i stand til å danne seg egne synspunkter. Redd Barna understreker at dette er en rettighet for barnet og ikke en plikt, og at barnet på ethvert tidspunkt fritt vil kunne avstå fra å si sin mening. Redd Barna foreslår derfor at lovteksten om barns rett til å bli hørt i utlendingsloven utformes i likhet med barneloven og barnevernloven.

Redd Barna mener den foreslåtte lovteksten, i nytt § 81 tredje til femte ledd, kan fortolkes dit hen at man først spør foreldrene om samtykke, for så i neste omgang å vurdere høring av barnet selv om foreldre motsetter seg dette. Dette undergraver den absolutte retten barnet har til å bli hørt. Teksten i foreslåtte § 81 tredje til femte ledd kan også fortolkes som at den enkelte saksbehandler selv skal kunne vurdere om man anser det som hensiktsmessig å høre barnet eller ikke. Barnet bør alltid gis denne muligheten.

Redd Barna støtter lovforslagets fjerde ledd om at "...det skal oppnevnes setteverge for barnet som skal være tilstede, med mindre barnet har annen fullmektig som er til stede".

Hvordan selve høringen skal gjennomføres bør reguleres i forskrifter. Dette må tilpasses ulike barn og ulike sakstyper, og barnets beste må sikres i gjennomføringen. Redd Barna er positive til at det

¹ FN's Barnekomité, Day of General Discussion on the Right of the Child to be heard, unedited version 29 september 2006, avsnitt 39.

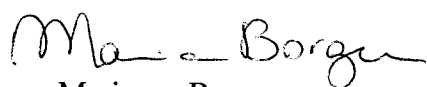
² Ibid., avsnitt 54.

foreslås at foreldre ikke kan motsette seg høring av barn, og at høringen kan gjennomføres uten foreldrenes tilstedeværelse. Vi mener imidlertid at dette bør reguleres i forskrift da det gjelder gjennomføringen av høringen.

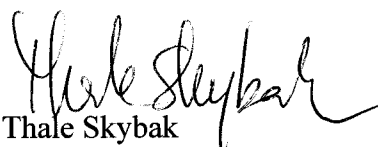
Høring av barn krever at gjennomføringen skjer på en barnevennlig måte og i barnevennlige omgivelser. Redd Barna mener dette må være førende for hvordan høringssituasjonen tilrettelegges.

Vi ser frem til det kommende høringsnotatet som, slik vi forstår det, vil komme med forslag til endringer i forskrifter som regulerer gjennomføringen av høring av barn i utlendingssaker. Redd Barna kommer tilbake med flere innspill i den forbindelse.

Med vennlig hilsen
Redd Barna

Marianne Borgen
Leder Norgesprogrammet

Thale Skybak
Rådgiver flyktningsbarn